

Závěry Rady o Eurojustu: Agentura unie pro justiční spolupráci v digitální éře

(2019/C 412/04)

RADA PŘIJALA TYTO ZÁVĚRY:

1. Rada odkazuje na novou strategickou agendu na období 2019–2024, kterou přijala Evropská rada dne 20. června 2019 a v níž je jakožto jedna z klíčových priorit pro nadcházející institucionální cyklus stanovena ochrana občanů a svobod. Unie je v souladu se strategickou agendou odhodlána pokračovat v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti a dále jej posilovat a současně zlepšovat spolupráci a sdílení informací a dále rozvíjet společné nástroje Unie.
2. Rada vítá výroční zprávu Eurojustu za rok 2018 (dokument 7944/19) a další pokrok, jehož Eurojust dosáhl v rámci plnění svého poslání jako klíčového aktéra při usnadňování a posilování justiční koordinace a spolupráce mezi vnitrostátními orgány při vyšetřování a stíhání nejzávažnějších forem přeshraniční trestné činnosti, především terorismu, obchodování s lidmi, převaděčství migrantů, kyberkriminality a korupce. V roce 2018 stejně jako v předchozích letech setrvale rostl počet nových případů předložených Eurojustu.
3. Rada bere s potěšením na vědomí, že Eurojust uzavřel nové dohody o spolupráci s Albánií a Gruzii a dokončil jednání o dohodě o spolupráci se Srbskem, a dále skutečnost, že do Eurojustu byli vysláni noví styční státní zástupci. Tyto dohody o spolupráci, stejně jako styční státní zástupci, významnou měrou přispívají k usnadnění justiční spolupráce s dotčenými třetími zeměmi. Přínosné mohou být i pro další aktéry, zejména Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO), zřízený nařízením (EU) 2017/1939⁽¹⁾. Eurojust se vybízí, aby zajistil, že nové dohody o spolupráci vstoupí v platnost co nejdříve, v každém případě před 12. prosincem 2019, kdy se začne používat nařízení (EU) 2018/1727⁽²⁾. Eurojust se vyzývá, aby v kontextu přípravy strategie spolupráce na základě čl. 52 odst. 1 tohoto nařízení přezkoumal, zda je třeba uzavřít dohody o spolupráci s dalšími třetími zeměmi. Rada vyzývá také Komisi, aby co nejdříve po datu použitelnosti tohoto nařízení vypracovala doporučení pro zahájení jednání o mezinárodních dohodách.
4. Rada vítá skutečnost, že v září 2019 byl v rámci Eurojustu uveden do provozu justiční rejstřík pro boj proti terorismu, který shromažďuje justiční informace o řízeních v oblasti boje proti terorismu ze všech členských států EU. Tento rejstřík, který obsahuje informace předávané členskými státy v souladu s rozhodnutím Rady 2005/671/SVV⁽³⁾, zvýší účinnost boje proti terorismu ze strany EU a jejích členských států. Vzhledem k tomu, že předávání informací příslušných orgánů členských států Eurojustu je předpokladem pro to, aby justiční rejstřík pro boj proti terorismu fungoval efektivně a aby přispíval k vyšetřování vedenému orgány členských států, Rada připomíná, že v souladu s rozhodnutím Rady 2005/671/SVV mají členské státy povinnost takové informace předávat.

Úloha Eurojustu

5. Rada zdůrazňuje, že Eurojust je rozhodujícím aktérem v prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Jeho specifická a proaktivní úloha spočívá v koordinování případů v oblasti justiční spolupráce v Unii. Eurojust je jedinou agenturou EU, která koordinuje justiční orgány v každém segmentu bezpečnostního řetězce. Zastává jedinečnou a mimořádně důležitou roli při koordinaci vyšetřování a stíhání závažné přeshraniční trestné činnosti mezi vnitrostátními orgány pověřenými vyšetřováním a stíháním ve všech fázích trestního řízení, od zahájení vyšetřování trestného činu až do vynesení pravomocného rozsudku.

(¹) Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s. 1).

(²) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1727 ze dne 14. listopadu 2018 o Agentuře Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust) a o nahrazení a zrušení rozhodnutí Rady 2002/187/SVV (Úř. věst. L 295, 21.11.2018, s. 138).

(³) Rozhodnutí Rady 2005/671/SVV ze dne 20. září 2005 o výměně informací a spolupráci v oblasti teroristických trestných činů (Úř. věst. L 253, 29.9.2005, s. 22).

6. Zatímco Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) přísluší podpora donucovacích orgánů členských států při předcházení a potírání závažné přeshraniční trestné činnosti, posláním Eurojustu je podporovat a posilovat koordinaci a spolupráci mezi vnitrostátními orgány pověřenými vyšetřováním a stíháním jak při vyšetřování, tak při stíhání závažné přeshraniční trestné činnosti. Eurojust a Europol se navzájem doplňují a měly by pokračovat v úsilí o úzkou a vzájemně se doplňující součinnost. Rada je pevně přesvědčena, že jak Europol, tak Eurojust mají zájem na tom, aby obě agentury fungovaly dobře a efektivně, neboť obě v rámci svých příslušných mandátů sledují stejný cíl: účinněji bojovat proti závažné přeshraniční trestné činnosti v EU, a tak vytvářet bezpečnější Evropu.
7. Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO) a Eurojust by měly navázat a udržovat úzký vztah založený na vzájemné spolupráci v rámci svých příslušných mandátů a pravomocí a na rozvoji vzájemných provozních, správních a řídicích vazeb, jak je uvedeno v článku 100 nařízení (EU) 2017/1939 o EPPO a v článku 50 nařízení (EU) 2018/1727 o Eurojustu. Eurojust bude pravděpodobně v činnosti EPPO hrát významnou úlohu, zejména v počátečních fázích jeho fungování. Jeho úloha bude zásadní rovněž v případech, do nichž jsou zapojeny jak členské státy, které se EPPO účastní, tak členské státy, které se neúčastní, jakož i v případech podvodů, které do oblasti působnosti EPPO nespádají. Oba aktéři budou mít v prostoru svobody, bezpečnosti a práva EU svou nezastupitelnou úlohu a místo. Rada vyzývá Eurojust, aby úzký vztah s EPPO navázal bezprostředně po zahájení jeho provozní činnosti. Eurojust by měl vynakládat úsilí na podporu EPPO zejména poté, co bude zahájena jeho činnost, mimo jiné i tím, že bude s EPPO sdílet odborné poznatky, které v uplynulých téměř dvaceti letech nashromáždil v oblasti koordinace a podpory komplexního přeshraničního vyšetřování a vztahů se státy, které nejsou členy EU. Pracovní ujednání mezi EPPO a Eurojustem by mělo být uzavřeno co nejdříve.
8. Rada rovněž zdůrazňuje význam spolupráce mezi Eurojustem a jinými institucemi a subjekty EU, jako jsou OLAF a Frontex. Všichni tito aktéři EU by měli v rámci svých příslušných mandátů spolupracovat s cílem nacházet nové synergie a plně a soudržným způsobem využívat svých silných stránek na podporu úsilí členských států vytvořit bezpečnější prostředí pro občany EU.
9. Rada vybízí Eurojust, aby nadále plně využíval svého specifického postavení a posiloval svou proaktivní úlohu sledováním vývoje a trendů v oblasti kriminality a kriminálních jevů v EU i mimo ni a zlepšováním znalostí a připravenosti vnitrostátních orgánů tím, že s nimi sdílí informace.

Digitální Trestní Soudnictví A Systém Správy Případů

10. Rada zdůrazňuje, že je třeba, aby se v rámci policejní a justiční spolupráce EU zlepšila výměna informací a zajistila interoperabilita mezi informačními systémy EU, při plném respektování požadavků na ochranu údajů, neboť tím se posílí rychlá, důvěryhodná a bezpečná výměna informací a důkazů mezi agenturami a subjekty, jako jsou Europol, OLAF, Frontex, EPPO a Eurojust. Eurojust musí hrát rozhodující úlohu při zajišťování možnosti propojení vnitrostátních údajů, tak aby bylo možné identifikovat spojitosti mezi různými trestními vyšetřováními. Pro tento účel by mělo být zajištěno, aby národní členové Eurojustu měli přístup do digitálního systému výměny elektronických důkazů vybudovaného Komisí a provozovaného členskými státy.
11. Rada vybízí Komisi a Eurojust, aby rozvíjely svou iniciativu týkající se digitálního trestního soudnictví, jež byla představena na zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci dne 6. prosince 2018 a jejímž cílem je umožnit justičním orgánům v Unii navázat zabezpečené vzájemné propojení pro účely odesílání a přijímání (citlivých) informací v trestních věcech. V tomto kontextu by měla být zohledněna stávající IT řešení, jako jsou digitální systém výměny elektronických důkazů a aplikace sítě pro bezpečnou výměnu informací (SIENA).

12. Je nezbytně nutné, aby infrastruktura v oblasti IT a systém správy případů Eurojustu fungovaly efektivně a správně, v plném souladu s požadavky na ochranu údajů, aby Eurojust mohl podporovat vnitrostátní justiční orgány, které se zabývají závažnými případy přeshraniční trestné činnosti. To je mimořádně důležité proto, aby Eurojust mohl, v souladu se svým právním rámcem, poskytovat příslušným vnitrostátním orgánům informace a zpětnou vazbu týkající se výsledků zpracování informací, jež tyto orgány mohou očekávat. Stávající systém správy případů je poněkud zastaralý a dostatečně nepodporuje výměnu informací. Eurojust by proto měl hledat způsoby, jak svůj systém správy případů vylepšit a zmodernizovat, a to s ohledem na interoperabilitu se stávajícími řešeními či řešeními, která se již připravují (jako je digitální systém výměny elektronických důkazů).

Nové Nařízení O Eurojustu

13. Nařízení (EU) 2018/1727 o Eurojustu se použije ode dne 12. prosince 2019. Nový právní rámec Eurojustu umožní efektivněji reagovat na setrvale rostoucí požadavky vnitrostátních orgánů, zejména v prioritních oblastech boje proti trestné činnosti, jako je terorismus, obchodování s lidmi, převaděčství migrantů, kyberkriminalita a korupce.
14. Poté, co se nařízení začne používat, může kolegium Eurojustu formálně předložit návrh svého nového jednacího řádu podle čl. 5 odst. 5 nařízení. Po schválení Radou může kolegium Eurojustu jednací řád přijmout. Příslušní aktéři se vyzývají, aby provedli veškeré potřebné činnosti na podporu rychlého přijetí jednacího řádu, jenž by měl Eurojustu umožnit vykonávat své funkce efektivněji.
15. Rada považuje za mimořádně důležité, aby byl Eurojust schopen soustředit se na svou operativní činnost, zejména proto, že počet případů nepřetržitě roste. Za tímto účelem se Eurojust vyzývá, aby pokračoval v provádění změn, které povedou k účinnějšímu a modernějšímu řízení Eurojustu jakožto agentury EU. S ohledem na specifickou úlohu Eurojustu na úrovni EU, která spočívá v koordinaci vyšetřování a stíhání závažné přeshraniční trestné činnosti, včetně jeho významné podpory společných vyšetřovacích týmů, by mělo být zajištěno, aby se Eurojust mohl zaměřit na případy, které takovou koordinaci vyžadují. Ostatní případy, které lze usnadnit výměnou informací či předáním justičních dokumentů, by měly být řešeny prostřednictvím jiných kanálů, například Evropské justiční sítě pro trestní věci (EJS).
16. Rada vítá uzavření dohody mezi Eurojustem a Dánskem, jež zajistí, že při používání nařízení o Eurojustu nevzniknou v rámci EU pro justiční spolupráci mezery.

Zlepšení Spolupráce A Koordinace se Sítěmi

17. Rada odkazuje na své závěry ze dne 6. června 2019 nazvané „Synergie mezi Eurojustem a sítěmi zřízenými Radou v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech“ (Úř. věst. C 207, 18.6.2019, s. 1). Rada vyzývá Eurojust, aby ve spolupráci s Evropskou justiční sítí (EJS), sítí pro vyšetřování genocidy, sítí pro společné vyšetřovací týmy a Evropskou justiční sítí pro boj proti kyberkriminalitě (EJCN) provedl závěry uvedené v citovaném dokumentu, a to společně s návrhy a doporučeními uvedenými ve společném dokumentu, který je přílohou citovaných závěrů.

Zdroje

18. Rada odkazuje na závěry Evropské rady ze dne 18. října 2018, které vyzývají, aby byla přijata opatření k zajištění odpovídajících zdrojů pro Eurojust, spolu s Europolem, aby mohly čelit novým výzvám souvisejícím s rozvojem technologií a vyvíjejícími se formami bezpečnostních hrozeb, mimo jiné prostřednictvím spolupráce mezi různými subjekty a lepším přístupem k údajům. Současné bezpečnostní hrozby pro EU a její členské státy – představované terorismem, převaděčstvím migrantů, kyberkriminalitou, obchodováním s lidmi a obchodem s drogami – nadále vyžadují účinnou reakci ze strany policie a justice. V této souvislosti Rada zdůrazňuje, že na bezpečnostní a trestněprávní řetězec by se v zájmu zajištění komplexní bezpečnosti v Unii mělo nahlížet jako na jeden celek. Proto by měl být uznán význam a úloha všech aktérů zapojených do tohoto řetězce s cílem vyvarovat se překážek v určité části řetězce, nebo v konečném důsledku dokonce beztrestnosti.

19. Rada uznává, že Eurojust se potýká s nepřetržitým nárůstem pracovního zatížení, včetně jeho nových úkolů, například v souvislosti s justičním rejstříkem pro boj proti terorismu, zintenzivněním spolupráce s třetími zeměmi a praktickým prováděním nařízení (EU) 2018/1727. Přestože došlo ke značnému navýšení operativní pracovní zátěže a úkolů Eurojustu, jeho rozpočet se nezvýšil. Kromě toho Rada zdůrazňuje, že navýšení finančních zdrojů pro agentury v oblasti prosazování práva navržené v kontextu příštího víceletého finančního rámce, které potenciálně povede ke zvýšení počtu případů, může mít další dopad na pracovní zatížení Eurojustu. Rada znovu zdůrazňuje význam efektivní, moderní a dobře fungující IT infrastruktury a systému správy případů, jež Eurojustu umožní efektivně vykonávat své úkoly. Rada uznává, že zavedení takových zlepšení vyžaduje přiměřené lidské a finanční zdroje.
 20. S ohledem na výše uvedené skutečnosti se Rada domnívá, že Eurojustu by měly být poskytnuty náležité zdroje, a to i ve prospěch sítí, které jsou závislé na rozpočtu Eurojustu, na zajištění jeho řádného fungování jakožto nepostradatelného aktéra v rámci bezpečnostního a trestněprávního řetězce v EU a na zajištění nepřetržitého rozvoje jeho významné strategické a operativní činnosti.
-